

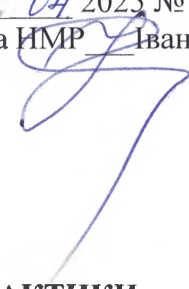
**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Навчально-науковий інститут права
Кафедра міжнародного права та права Європейського Союзу

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ

від 14.04 2025 № 10

Голова НМР Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
денної форми навчання
галузь знань 29 Міжнародні відносини
спеціальності 293 Міжнародне право
освітньо-наукова програма: «Міжнародне право»

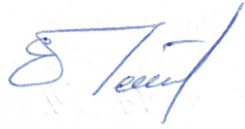
Ірпінь – 2025

Програма педагогічної практики складена на основі освітньо-наукової програми «Міжнародне право» третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 293 «Міжнародне право», затвердженої Вченою радою Університету 29.09.2022 р., № 3

Укладачі:

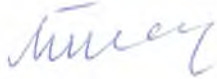

Леонід ТИМЧЕНКО, професор, д. ю. н.,
професор кафедри міжнародного права та права
Європейського Союзу

Олена ЧЕРНЕЦЬКА, доцент, к. ю. н., завідувач
кафедри міжнародного права та права
Європейського Союзу

Гарант ОНП

Леонід ТИМЧЕНКО, д. ю. н., професор

Робочу програму педагогічної практики розглянуто та схвалено кафедрою міжнародного права та права Європейського Союзу від «17» березня 2025 р., №11

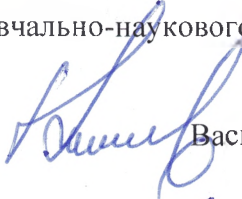
Завідувач кафедри

Олена ЧЕРНЕЦЬКА, доцент, к. ю. н.

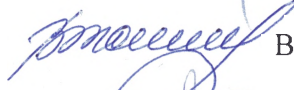
Розглянуто і схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права, протокол від «27»
березня 2025 р., № 14

Голова вченої ради ННІ права

Василь ТОПЧІЙ, професор, д. ю. н.

Завідувач відділу профорієнтації,
практики та кар'єрного розвитку

Валентина ТАРНАВСЬКА

Завідувач навчально-методичного
відділу

Ганна ГРИЩУК, доктор філософії

ЗМІСТ

1	Загальні положення	4
2	Мета і завдання проходження практики	4
3	Бази проходження практики та зміст практики	5
4	Структура та оформлення звітів практики	7
5	Додатки	10

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Педагогічна практика – це обов’язковий компонент процесу фахової підготовки здобувачів, що навчаються за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти галузі знань 29 Міжнародні відносини спеціальності 293 Міжнародне право. Практика є комплексним процесом підготовки аспірантів до майбутньої професійної діяльності, яка покликана забезпечити формування професійно-педагогічних умінь і навичок у навчально-виховній роботі та здобуття аспіратом педагогічної майстерності. Проходження педагогічної практики, виконання всіх завдань та звітування за допомогою матеріалів практики на кафедрі міжнародного права та права Європейського Союзу є вагомим етапом підготовки фахівців у галузі міжнародного права та підготовки фахівців з викладацької діяльності. Форма контролю: залік на підставі звіту практики та відгуку наукового керівника.

Педагогічна практика здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) передбачає органічне поєднання теоретичної підготовки з практичними заняттями, отримання здобувачами вищої освіти достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до вимог освітньо-професійної програми.

Педагогічна практика аспірантів є складовою частиною освітньо-наукової програми «Міжнародне право», у процесі якої аспіранти – майбутні науковці засвоюють основи педагогічної майстерності, набувають умінь та навичок самостійного здійснення навчально-виховної і викладацької діяльності, навичок організації освітнього процесу та складання методичних рекомендацій з навчальних дисциплін спеціальності 293 Міжнародне право.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАТИКИ

Метою педагогічної практики є поглиблення і закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці до занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін міжнародно-правового напрямку.

У процесі проходження педагогічної практики аспіранти повинні оволодіти наступними компетентностями:

- демонструвати системний науковий світогляд, знання й розуміння сучасної системи міжнародного права;
- використовувати різноманітні джерела правової інформації в науково-дослідній та експертній діяльності (наукові публікації, довідники, бази даних);

- вміти застосовувати нові цілісні знання у власних наукових дослідженнях та у професійній практиці;
- демонструвати високу педагогічну майстерність, викладати на належному науково-методичному рівні навчальні дисципліни відповідно до профілю освітньо-наукової програми;
- розроблювати навчальні дисципліни згідно зі стандартом освіти і нормативного змісту підготовки здобувачів освіти різних рівнів із доцільним застосуванням різноманітних методів і методик навчання та оцінювання у відповідності до очікуваних навчальних результатів;
- демонструвати принципи академічної доброчесності і високої академічної культури;
- демонструвати здатність до працевлаштування згідно з отриманими компетентностями.

Під час проходження педагогічної практики формуються навички педагогічної діяльності та складається власний творчий стиль викладу матеріалу. Педагогічна практика сприяє розвитку культури спілкування і професійної самосвідомості, формуванню теоретичної, практичної та особистісно-мотиваційної складової аспіранта.

Аспірант, проходячи педагогічну практику, набуває навичок:

- оволодіння методиками проведення лекційних, семінарських, практичних занять, новітніми педагогічними технологіями, активними та інтерактивними методами навчання, високою педагогічною культурою та професіоналізмом;
- ділового, наукового та педагогічного спілкування;
- професійних та ділових комунікацій;
- встановлення та підтримування психологічного контакту з аудиторією,
- науково-дослідної роботи в галузі методики викладання відповідної навчальної дисципліни свого профілю підготовки.

Педагогічна практика повинна бути максимально наближеною до напрямів наукових досліджень аспіранта. Під час такої практики надається можливість апробувати результати досліджень, що їх проводить аспірант при написанні дисертації.

3. БАЗИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Базою для проходження педагогічної практики є кафедра міжнародного права та права Європейського Союзу.

Для проходження педагогічної практики кафедра залучає аспірантів до навчального процесу в Навчально-науковому інституті права Державного податкового університету.

Згідно з навчальним планом підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 293 Міжнародне право педагогічна практика для аспірантів

складається з навчальної та активної частин і проводиться згідно навчального плану. Протягом проходження активної частини педагогічної практики кожен аспірант повинен провести лекції й семінарські (практичні) заняття.

Програма педагогічної практики аспірантів складається з наступних частин:

Навчальна частина практики:

- Першим етапом практики є формування аспірантом графіку проведення лекційних, семінарських, практичних занять, індивідуального графіку проходження педагогічної практики та узгодження з керівником практики (зразок оформлення — *додаток 1*) та індивідуального графіку проходження педагогічної практики (*додаток 2*);
- Другим етапом практики є розроблені і узгоджені з керівником практики плани-проспекти лекційних, семінарських (практичних) занять, завдань для організації самостійної роботи студентів, підібране коло наукових та інформаційних джерел;
- Третій етап передбачає відвідування аспірантом заняття науково-педагогічних працівників та/або практикантів (не менше 1 лекційного та 1 практичного заняття) з підготовкою відгуку та занять керівника практики або наукового керівника, а також завершують оформлення звіту про проходження педагогічної практики і захищають його.

Протягом навчальної частини практики аспіранти зобов'язані відвідувати лекційні та практичні заняття наукового керівника.

Активна частина практики передбачає проведення лекційних, семінарських, практичних занять, проведення консультацій для студентів та розробку завдань для організації самостійної роботи з професійно-орієнтованих дисциплін підготовки фахівців з юридичної спеціальності відповідно до розробленого графіку.

Для безпосереднього керівництва практикою кожного аспіранта кафедра призначає керівника практики.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль педагогічної практики аспірантів покладається на керівника практики та завідувача кафедри.

Безпосереднім керівником педагогічної практики аспірантів є відповідний науковий керівник дисертаційного дослідження. Безпосередній керівник педагогічної практики аспірантів зобов'язаний:

- забезпечити проведення всіх організаційних заходів педагогічної практики;
- взяти участь у підготовці навчально-методичної документації з організації і проведення педагогічної практики;
- спланувати, організувати та чітко проконтролювати під час практики всі її стадії.

Навчально-методичне керівництво практикою забезпечують керівники практики від кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу. Керівник від кафедри здійснює

консультування здобувача вищої освіти упродовж всього періоду практики, контроль за її проходженням та приймає звітну документацію по практиці.

Здобувачі вищої освіти під час проходження педагогічної практики повинні ознайомитися з нормативно-правовими актами, які регламентують освітній процес у Державному податковому університеті.

Перед початком практики здобувачі вищої освіти повинні з'явитися на інструктивні збори здобувачів вищої освіти.

Здобувачі вищої освіти повинні:

- проводити самостійно (під неухильним керівництвом наукового керівника) заняття з дисциплін за тематикою згідно зі спеціальністю 293 Міжнародне право;
- ретельно готуватися до проведення заняття із застосуванням різних сучасних методик вищої школи;
- проводити разом із керівником практики детальний аналіз проведених занять;
- готувати особисті конспекти лекцій, розробляти й узгоджувати відповідні плани семінарських і практичних занять;
- застосовувати сучасні технічні та допоміжні наочні засоби і прилади навчального процесу;
- бути присутнім на аудиторних заняттях досвідчених викладачів кафедри та наукового керівника дисертаційного дослідження;
- згідно з навчальним планом проводити під керівництвом фахівця перевірку знань студентів (тестування, контрольні роботи тощо);
- здійснювати наукове керівництво підготовки письмових робіт (рефератів, доповідей тощо);
- відвідувати різні заняття групи, в якій вони будуть проводити своє заняття (з метою вивчення колективу студентів);
- відвідувати заняття тематичних наукових гуртків;
- виконувати інші завдання за вказівкою завідувача кафедри та наукового керівника.

Після закінчення педагогічної практики у визначені кафедрою строки здобувачі вищої освіти складають і захищають звіт про практику

4. СТРУКТУРА ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТІВ ПРАКТИКИ

Основним документом, що свідчить про виконання аспірантом програми педагогічної практики є письмовий звіт. Зміст звіту повинен розкривати знання й уміння аспіранта, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданням практики.

Рекомендується наступна послідовність викладення матеріалу в звітах:

Титульна сторінка звіту (зразок оформлення - додаток 5).

Зміст звіту із зазначенням сторінок.

I. Індивідуальний графік практики (додаток 2).

II. Основний зміст лекційних та практичних занять.

2.1. План лекційного заняття.

2.2. Конспект лекції.

2.3. Презентації для лекцій.

2.4. План кожного семінарського (практичного) заняття.

2.5. Тести та ситуаційні завдання.

2.6. Аналіз перевірки знань і успішності студентів.

III. Аналіз методів відповідної дисципліни, що були застосовані при поясненні тематичного матеріалу.

IV. Аналіз методів викладання, що застосовувалися під час практики.

Загальний обсяг звіту не повинен перевищувати 40 сторінок друкованого тексту (шрифт - Time New Roman Cyr, розмір - 14, інтервал - 1,5. Поля: зверху - 2 см., знизу - 2 см., ліворуч - 2,5 см., праворуч – 1 см.). До звіту додаються копії документів про виконану роботу. Всі додатки до звіту повинні бути пронумеровані. Посилання у текстовій частині звіту на додатки дається з вказівкою на номер додатку.

До звіту обов'язково додається список використаної наукової літератури, нормативно-правових джерел, додатки у вигляді статистичного та фактичного матеріалу, використаного для підготовки занять та наочного матеріалу.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму педагогічної практики без поважних причин, отримав незадовільну оцінку під час захисту звіту, відраховується з Університету.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний протягом трьох днів, що слідує за практикою, подати звіт на кафедру для реєстрації. Звіт перевіряє керівник практики від кафедри, після чого призначається день і час захисту звітів.

Загальна оцінка, яка включає в себе оцінку змісту звіту, його оформлення, а також захист звіту, виставляється у відомість, залікову книжку і завіряється підписом викладача, який керував практикою і приймав звіти.

Оцінюється захист звітів по 100-бальній системі.

Критерії оцінювання рівня проходження і захисту звіту з педагогічної практики подано в табл. 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання рівня проходження та захисту звіту з педагогічної практики

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/ Диференційов аний залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зарахов ано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструкти вно - варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродукт ивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивн о- продуктивн ий)	незадовільно	не зарахов ано

Графік
проведення лекційних, семінарських та практичних занять
аспірантом спеціальності 293 Міжнародне право
у 2024/2025 н. р.

Прізвище, ім'я та по батькові аспіранта							
№ п/п	Число, місяць, рік	№ пари за розкладом (години початку та закінчення пари) та № аудиторії	Курс, спеціальність, ННІ де проводиться заняття	Назва дисципліни	Вид заняття	Тема заняття	ПБ керівника практики

Узгоджено:

дата _____

Керівник практики _____

(науковий ступінь, вчене звання керівника)
 (прізвище, ім'я, по батькові)

Завідувач кафедри

Олена ЧЕРНЕЦЬКА, к.ю.н., доцент

Індивідуальний графік педагогічної практики

Завдання за планом	Рік, місяць, число	Фактичне виконання	Підписи керівника практики та завідувача кафедри
1. Розробка індивідуального графіку проходження практики. Узгодження його з керівником практики			
2. Вибір курсу для проведення лекційних та практичних занять			
3. Відвідування лекції керівника практики			
4. Відвідування практичного заняття			
5. Розробка плану-проспекту лекції та узгодження з керівником практики			
6. Розробка плану-проспекту практичного (семінарського) заняття та узгодження з керівником практики			
7. Розробка завдань для самостійної роботи студентів при роботі з матеріалом курсу та узгодження з керівником практики			
8. Проведення лекційного заняття на тему _____ для студентів _____			
9. Проведення лекційного заняття на тему _____ для студентів _____			
10. Проведення практичного (семінарського) заняття на тему _____ для студентів _____			
11. Проведення практичного (семінарського) заняття на тему _____ для студентів _____			
12. Проведення консультації для студентів			
13. Відвідування лекції аспіранта практиканта ____, проведеного для студентів			
14. Підготовка рецензії на проведене заняття аспірантом практикантом ____, проведеного для студентів			

15. Відвідування практичного заняття аспіранта практиканта ____, проведеного для студентів			
16. Підготовка рецензії на проведене заняття аспірантом практикантом ____, проведеного для студентів			
17. Оформлення звіту з практики			

Узгоджено:

дата

Керівник практики

(науковий ступінь, вчене звання керівника)
(прізвище, ім'я, по батькові)

Завідувач кафедри

Олена ЧЕРНЕЦЬКА, к.ю.н., доцент

Анкета
аналізу проходження педагогічної практики
аспірантами спеціальності 293 Міжнародне право

(прізвище, ім'я, по батькові аспіранта-практиканта)

(назва дисципліни)
 (за кожним показником виставляється бал від 0 до 5)

Дата проведення лекційного заняття: _____

Назва показника	Кількість балів
1. План лекції, логіка викладання матеріалу курсу	
2. Рівномірність групування матеріалу за пунктами плану	
3. Зміст лекції, вміння узагальнити матеріал, сформулювати висновки	
4. Насиченість лекції фактологічними даними, їх аналізом, використання наочного матеріалу	
5. Використання технічних засобів навчання	
6. Ілюстративність та доведеність тенденцій юридичних процесів їх узагальнення	
7. Посилання на джерела	
8. Рівень зацікавленості аудиторії матеріалом, що викладався, зворотній зв'язок з аудиторією	
9. Мова лектора, темп викладання	
10. Зовнішній вигляд та поведінка лектора	
Рейтингова оцінка педагогічної майстерності	(сума балів)

Науковий керівник _____

Анкета

аналізу проходження педагогічної практики
аспірантами спеціальності 293 Міжнародне право

(прізвище, ім'я, по батькові аспіранта-практиканта)

(назва дисципліни)

(за кожним показником виставляється бал від 0 до 5)

Дата проведення семінарського (практичного, лабораторного) заняття: _____

Назва показника	Кількість балів
1. План семінарського заняття	
2. Наявність тестів, розрахункових, ситуаційних завдань	
3. Вміння застосовувати активні методики, метод проблемних ситуацій	
4. Посилання на джерела	
5. Рівень зацікавленості аудиторії на семінарському занятті	
6. Рівень активності студентів	
7. Вміння перевірити та оцінити самостійну роботу студентів	
8. Вміння підвести підсумки семінарського заняття	
9. Зовнішній вигляд, мова та поведінка аспіранта	
Рейтингова оцінка педагогічної майстерності	(сума балів)

Науковий керівник _____

Зразок титульної сторінки звіту

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ТА ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

**ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
аспіранта спеціальності 293 Міжнародне право**

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін практики з _____ по _____ 2025 р.

База практики **кафедра міжнародного права та права Європейського Союзу**

Керівник практики

(науковий ступінь, вчене звання)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(оцінка)

Завідувач кафедри

Олена ЧЕРНЕЦЬКА, к.ю.н., доцент

Ірпінь-2025

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

загальна оцінка з практики

підпис керівника практики

Дата складення заліку «_____» _____ 2025 р.

Анкета
оцінювання рівня знань аспіранта-практиканта
спеціальності 293 Міжнародне право
Державного податкового університету
(анкета є невід'ємною складовою звіту про проходження практики й обов'язкова до заповнення керівником практики)

(прізвище, ім'я, по батькові студента-практиканта)

(база проходження практики, відділ)

1. Оцініть рівень теоретичних знань студента:

0 1 2 3 4 5

2. Що, на Вашу думку, потрібно вдосконалити у підготовці фахівця (за необхідності)?

- ☐ фахові знання;
- ☐ вміння застосовувати інформаційні технології;
- ☐ здатність працювати в команді;
- ☐ інше, Ваші вимоги _____

3. Оцініть ступінь готовності студента-практиканта до виконання професійних завдань по завершенні навчання? (оберіть рівень)

- ☐ низький рівень;
- ☐ достатній рівень;
- ☐ середній рівень;
- ☐ високий рівень.

4. Визначте рівень компетентностей, виявлених студентом-практикантом:

- здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції;

0 1 2 3 4 5

- здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності;

0 1 2 3 4 5

- здатність застосовувати юридичну аргументацію;

0 1 2 3 4 5

- уміння застосовувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій;

0 1 2 3 4 5

- здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності.

0 1 2 3 4 5

(Підпис, прізвище, ім'я, по батькові керівника від бази практики)